

Avdelningen för analys, främjande och tillträdesfrågor

Föredragande
Erica Finnerman
Utredare

010-4700365
erica.finnerman@uhr.se

PM

Diarienummer
4.1.2-00371-2018

Datum
2018-04-20

Postadress
Box 45093
104 30 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2
111 60 Stockholm

Telefon
010-470 03 00

Organisationsnummer
202100-6487

www.uhr.se

Konsekvensutredning

Föreskrifter om ändring i Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:1) om grundläggande behörighet och urval

Bakgrund

Universitets- och högskolerådet har som ett led i det löpande arbetet med att se över omräkningstabeller för utländska gymnasieutbildningar, för avsikt att besluta om ändringar i föreskrifterna om grundläggande behörighet och urval, UHRFS 2013:1.

Förslaget till ändringar gäller bilagor som nämns nedan.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

De nya föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2018. Föreskrifterna kommer att gälla från och med antagning till utbildning som påbörjas efter den 31 maj 2019.

Bilaga 3

Preliminärt meritvärde för vissa betyg från utländska utbildningar

Av 12 § första stycket framgår att "Betyg från en utländsk utbildning eller motsvarande ska först överföras till skalan 10,00-20,00, vilket ger ett preliminärt meritvärde".

Överföringen ska göras enligt den formel som anges i 12 §. Av 12 § framgår vidare att "vad som sägs i första stycket gäller inte de betyg som anges i bilaga 3, som istället ska överföras till ett preliminärt meritvärde i enlighet med vad som anges där". Det är de preliminära meritvärdena som anges i bilaga 3 som ska ändras.

2016 skedde en omfattande översyn av bilaga 3 med anledning av den förändrade betygsfördelningen för elever från GY11 och att urvalsgruppen Blex togs bort. I översynen valde Universitets- och högskolerådet att använda en annan metod än den tidigare med "kapade skalor" för majoriteten av de utbildningar som anges i bilaga 3. Den nya metoden "percentilekvivalering" innebär en jämförelse mellan betygsfördelningen i de två betygssystemen, det svenska och det utländska

betygssystemet. Grupperna antas vara likvärdiga avseende initial studieförmåga och intresse för högskolestudier. Genom en percentilekvivalering kan hänsyn enkelt tas till skevheter i fördelningen och betygen översätts så att de får samma fördelning som det svenska statistikunderlaget för varje percentil.

Mer detaljerad beskrivning av den äldre metoden med "kapade skalor": En "kapad" skala innebär att det högsta värdet, och ibland även det lägsta värdet för ett lands skala, inte används utan att ett "kapat" värde används vid beräkning av ett preliminärt meritvärde för ett utländskt betyg. En kapad skala tar inte hänsyn till hela betygsfördelningen utan tar endast hänsyn till att andelen med högsta betyg ska vara densamma i bägge betygssystemen.

"Fraktilekvivalering" ny metod

I denna översyn har Universitets- och högskolerådet valt att använda en annan typ av ekvivalering, "fraktilekvivalering". Den nya metoden innebär en mer finfördelad omräkningstabell jämfört med en percentilekvivalering, vilket medför att fördelningen bättre stämmer överens med den svenska fördelningen. Metoden innebär kortfattat att man utgår ifrån det utländska betygssystemets fördelning och delar in den svenska betygsfördelningen så att andelarna blir lika stora. Genom denna finfördelning kan man se hur de utländska betygsvärdena fördelar sig jämfört med svenska betygsvärden och därmed kunna ge dessa ett motsvarande preliminärt meritvärde. För de flesta skalor i bilaga 3 har värdet för 20,00 bestämts till värdet i den översta fraktilen, men ytterligare justeringar har skett om andelen med högsta betyg i det utländska betyget överskrider den svenska andelen. Dock ska högsta betyg i landet fortfarande ge 2,5 poäng i meritpoängskompensation, vilket medför att en omräkningstabell har fått ett något mer generöst resultat än vad jämförelsen visar.

Mer detaljerat: Fraktilekvivaleringen utgår ifrån den utländska fördelningen där varje möjligt betygsvärde ges en fraktil. Den svenska betygsfördelningen delas sedan upp i fraktiler som är lika stora som den utländska fördelningen. Det preliminära meritvärdet bestäms sedan av medelvärdet för de svenska betyg som befinner sig i samma fraktil som ett visst utländskt betygsvärde.

I vissa fall kan det saknas utländska betygsvärden, då används närmast högre preliminärt meritvärde. I den förra översynen gavs den översta procenten värdet 20,00 även om den utgjorde en större andel jämfört med den svenska fördelningen som var 0,3 procent. I denna översyn är denna andel ofta lägre än 1 procent eftersom fraktilekvivaleringen motsvarar den svenska fördelningen. Strax under maxvärdet finns istället ofta fler intervall jämfört med tidigare omräkningstabeller.

Översynen har skett på olika sätt beroende på underlag

För länder som UHR har erhållit betygsstatistik från har denna jämförts med svensk betygsstatistik för elever från högskoleförberedande program 2016 och 2017 genom fraktilekvivalering. Detta har varit möjligt för ett fåtal länder.

Där information från landet inte har kunnat erhållas har istället statistik från antagningssystemets beståndsregister använts.¹ Universitets- och högskolerådet är medvetet om att det inte är ett representativt urval men menar att denna statistik går att använda om den jämförs med motsvarande grupp svenska sökande med gymnasieexamen från gymnasieskola 2011 i samma register. Genom att jämföra med svenska sökande i beståndsregistret antar myndigheten att grupperna är likvärdiga.

Finska eller svenska som undervisningsspråk påverkar omräkningen

I utvärderingen av de förändrade omräkningstabellerna 2017 framkom att fördelningen för gymnasiebetyg från Finland skilde sig mellan sökande med finska som undervisningsspråk och sökande med svenska som undervisningsspråk.² Jämförelsen för sökande med finsk studentexamen har därför nu gjorts om så att endast finska sökande med svenska som undervisningsspråk används som underlag för jämförelsen av finsk studentexamen och svensk gymnasieexamen. Denna grupp har uppvisat en betygsfördelning som bättre speglar det finska systemets betygsfördelning

I samband med översynen införs en omräkningstabell för Syrien. Detta land införs med anledning av att betygsunderlaget visat en annan fördelning än det svenska underlaget.

Universitets- och högskolerådet kommer fortsättningsvis att löpande se över de tabeller som finns i bilagan samt komplettera med fler omräkningstabeller när data erhålls eller skevheter i betygsunderlaget uppstår.

Bilaga 5

Värdering av vissa betyg som jämställs med betyg från gymnasieskolan

Ändringen innebär att omräkningstabellerna för sökande med avgångsbetyg från Europaskolan och sökande med IB-examen ska ändras. I samband med ändringen föreslås även en redaktionell ändring avseende benämningen på utbildning som leder fram till International Baccalaureate. Den behöver förtydligas så att det framgår att det är utbildning som leder fram till International Baccalaureate Diploma som avses. I samband med ändringen föreslås även en korrigerings av ett skrivfel.

Betyg från Europaskolan

Preliminärt meritvärde

Betygsstatistik från Europaskolan 2016 och 2017 har jämförts med svensk betygsstatistik från elever på det naturvetenskapliga programmet 2016 och 2017 genom fraktilekvivalering, se ovan, med utgångspunkt från betygsfördelningen för Europaskolan. Genom att jämföra med elever från det naturvetenskapliga programmet har ansatsen varit att jämföra med så likvärdiga grupper som möjligt gällande initial studieförmåga och studieinnehåll samt övergång till högre utbildning.

¹ Beståndsregistret i antagningssystemet NyA består av uppgifter kring sökande och antagna och innehåller bl.a. sökandes betyg från slutförd gymnasieutbildning.

² Uppföljning av värdering av utländska betyg, UHR:s rapportserie 2018:3, Universitets- och högskolerådet, februari 2018.

Även om tidigare undersökningar inte visade någon skillnad gällande resultat på högskoleprovet för elever från Europaskolan jämfört med elever från naturvetenskapligt program väljer Universitets- och högskolerådet att använda det högsta värdet i varje fraktil för betyg från Europaskolan. UHR menar att betyg från Europaskolan i sammanhanget ska behandlas på likvärdigt sätt som betyg från utbildning som leder fram till International Baccalaureate Diploma.

Om det saknas betygsvärden i omräkningstabellen, används närmast högre preliminärt meritvärde.

Betyg från utbildning som leder fram till International Baccalaureate Diploma

Preliminärt meritvärde

Den statistik UHR erhållit från International Baccalaureate Organization, IBO, för 2016 och 2017 möjliggör inte en jämförelse mellan betygssystemen. Eftersom UHR inte har fått tillgång till en lämplig statistik som möjliggör jämförelse har UHR använt den tidigare erhållna statistiken från IBO för svenska elever med diplom från International Baccalaureate 2014 och 2015 men jämfört denna med svensk betygsstatistik från elever på det naturvetenskapliga programmet 2016 och 2017. IBO har tidigare framhållit att betyg från utbildning som leder fram till International Baccalaureate Diploma har en stabil fördelning över tid utan vare sig deflation eller inflation. UHR menar därför att dessa två betygssystem går att jämföra även om det statistiska underlaget inte gäller samma period.

Jämförelsen har skett genom fraktilekvivalering, se ovan, med utgångspunkt från betygsfördelningen för svenska elever med diplom från International Baccalaureate. Genom att jämföra med elever från det naturvetenskapliga programmet har ansatsen varit att jämföra med så likvärdiga grupper som möjligt gällande initial studieförmåga och studieinnehåll samt övergång till högre utbildning. Då tidigare undersökningar visat ett minimalt högre resultat på högskoleprovet för elever från IB jämfört med elever från naturvetenskapligt program, väljer Universitets- och högskolerådet att även vid denna ändring använda det högsta värdet i varje fraktil för betyg från utbildning som leder fram till International Baccalaureate Diploma.

Universitets- och högskolerådet kommer fortsättningsvis att löpande se över de tabeller som finns i bilagan.

Konsekvenser

De föreslagna ändringarna kommer att medföra konsekvenser vad gäller det preliminära meritvärdet för vissa sökande med utländsk förutbildning. Syftet är att ytterligare harmonisera vissa utländska förutbildningars betygsfördelning med den fördelning som framgår av svenskt betygsunderlag.

Ändringarna kommer även att medföra vissa arbetsmässiga och därmed ekonomiska konsekvenser för lärosätena och Universitets- och högskolerådet. Till exempel måste det datatekniska systemet NyA uppdateras och ändras något. Även bedömningshandboken, som tas fram av en arbetsgrupp utsedd av Sveriges Universitets och högskoleförbund och som används som underlag i antagning till högre utbildning, måste uppdateras. Informationsinsatser är nödvändiga för att presumtiva

sökande och återsökande samt vidareinformatörer, som exempelvis studie- och yrkesvägledare, ska få kännedom om de förändrade skalorna. De totala ekonomiska konsekvenserna är svåra att överblicka, men torde inte bli alltför omfattande.

Genom att göra förändringen i regelverket i god tid innan reglerna ska tillämpas bör information om förändringen kunna nå berörda grupper.

Dessa förändringar i föreskrifterna avses träda i kraft 1 augusti 2018 och tillämpas för första gången vid antagning till utbildning som påbörjas efter utgången av maj 2019.